

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés
 egész évre - - 12 korona.
 fél évre - - - 6 "
 negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruháza r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
 Hirdetéseket és előfizetéseket fölvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
 Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többszöri hirdetés árkedvezményben részesül.
 Nyiltér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula Vidéki Lapok Központi Hirdetési Osztályában Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Sajtószabadság.

Kényelmetlen helyzetbe jutott Polónyi igazságügyminiszter, mikor a minap egy interpellációra adott válaszában védelmeznie kellett egy szocialista lap elkobzását, holott épen ő volt az, aki nagy elméjének és ügyességének egész erejével támadta csak nemrégiben az éjjeli ügyészséget.

Tény az, hogy a negyvennyolcas törvények a sajtó feltétlen szabadságát hirdetik. Ezek szerint nem csak azt szabad írni, ami a miniszternek jól esik, hanem korlátlanul mindent. Természetes dolog, hogy érette ugyanezen törvények szerint felelősséget is kell viselni.

Ehhez a szabadsághoz a negyvennyolcas eszmék és ideális törekvések szerint joga és szüksége van a sajtónak; mert másképp a közügyekben való fontos szerepét nem teljesítheti. A cenzúra pórázán vezetve csak annyit ér a sajtó az alkotmányos életben is, amennyit az abszolút kormány kezében. Aki tehát a negyvennyolcas eszmék őszinte hívének vallja magát: az az előzetes cenzurát semmiféle alakban sem helyeselheti.

De bebizonyult most is, mint már annyi-

szor máskor, hogy az elméletek és az élet igényei nem fedik egymást.

Amikor 1848-ban a sajtószabadság megszületett, a nemzetnek beltartalma egységes volt. Akkor a magyar társadalom összes rétegeiben másról nem volt szó, mint a nemzeti eszmének az idegen zsarnoksággal való küzdelméről. A magyar társadalom egységes tagozatban jelentkezett a nemzeti eszme és a szabadság szempontjából. S mikor a vörössapkás honvédek dicső csapata fegyvert fogott a nemzeti szabadság megvédésére, nem volt különbség szegény és gazdag, ur és paraszt között, hanem mindenkinek lelkét egyaránt áthatotta az a gondolat, hogy ennek a nemzetnek nagynak és szabadnak kell lennie. Aljas merénylőnek kellett tekinteni mindenkit, aki a sajtószabadság gyönyörű intézményének megvalósítása ellen törni mert.

Azóta a dolgok lényegesen megváltoztak. Ma már nemcsak arról van szó Magyarországon, hogy közgazdasági és erkölcsi függetlenségünket egy idegen államnak zsarnokságával szemben kivívjuk, ma úgy áll a helyzet, hogy a magyar nép és a vezető osztályok közé nemzetközi irányzatokkal

olyan emberek próbálnak beférkőzni, akiknek nem szent tőboé a haza eszméje, akik nem függnék áhitatos lélekkel a magyar nemzet alkotmányának oltárképén, hanem akiknek egyedüli céljuk az, hogy ebben az országban züllést, rombolást, elégedetlenséget plántáljanak be és mindezek romjain kicsavarják a vezetőszerepet a történeti osztályok kezéből és a népet martalékká dobják oda nyomorult izgatók kiszámított munkájának. Azt a tökéletlenséget ne várja mi tőlünk senki, hogy a haza ellenségeivel szemben ugyanazokat a tantételeket alkalmazzuk, mint amelyeket hazánknak függetlenségére és a magyar nemzeti génuszunk örökkévalóvá tételére hazánk nagyjai kigondoltak.

Az én házam nyitva áll minden becstelen embernek s akár gazdag, akár szegény kopog be oda, jó tanács és támogatás nélkül nem fog onnan eltávozni soha. De nem lennék-e örült ember, hogy ha ugyanezt a vendégszeretetet bocsátanám annak a zsi-ványának a rendelkezésére, aki lakásomba betörve, értékeimet elrabolni igyekszik! Olyan liberalizmust nem követelhet tőlem senki se, hogy én ezzel a rablóval szemben épp olyan

TÁRCZA.

Uram, uram és állók éléte.

Azt már igazán senki sem fogja kétségbe vonni, hogy hazánkban az emberek a pohárköszöntőkkel takarékoskodnak. Ebédkor, vacsoránál, villásreggelinél, szárnyas-tálaláskor, leves után, leves előtt, mindenütt és mindig akad valaki, aki szól hozzánk és akinek állunk elébe. És mivel hogy minden ünnepélyes vendégségben az étkező urak tulnyomó többsége részesül abban a kegyben, hogy az emberi kor legvégső határáig kap moratóriumot és minthogy erre a prolongációra felelni is illik, mert különben kiteszi magát az ember annak a pletykának, hogy nem szónok, tehát bőven van alkalmunk minden asztalnál egyébként derék, tiszteltreméltó és okos embereket látni, akik kihűlt peccsenye és megaludt zsirral bevont szósz mellett bambán bámulnak a levegőbe és keresik az eszmét, a szellemes ötletet a plafondon. Sajnos, a plafondról az isteni

szikra csakis a villanyos körtékbe van bevezetve.

Nyájas olvasóim, én szívesen leborulok a nemzet nagysága előtt. De ünnepnapon, a mit a hagyomány az elmélkedés számára is dátumnak jelölt ki, valóban nem volna kárba vesztett fáradság a fölött is töprengeni, vajjon — népiesen szólva — mire is jó az a sok toaszt? Ömlengeni, egymást változatlan kegyeinkről biztosítani lehet a nélkül is, hogy egy kitüntettnek a kedvéért más száz embert köteles figyelésre kárhoztassunk. Hiszen, ha szeretjük egymást, az szép és jó dolog. De ezt az érzést másképpen is kifejezhetjük. Aztán legalább szeretnénk egymást! De, valljuk meg, rendszeren csak a házigazdát szeretjük feltűnően és azt éltetjük legzajosabban, a ki ugynevezett magyar és még ugynevezettebb lukullusi vendégszeretettel lát és ellát bennünket uri házában. Nem vagyok már mai gyerek, de lelkemre mondom, én még tejes vacsoránál toasztot sohasem hallottam mondani.

És ha még legalább annyi becse és haszna volna ennek a sok frázis-cséplésnek, hogy nyelvezetünket gördülékenyebbé, stílusunkat formásabbá, beszélőképességünket folyékonyabbá tenné, hát akkor Isten neki. Szívesen várnók a végét és gyönyörűséggel fog-nánk hozzá az időközben megfagyott töltött káposzta bekebelezéséhez. De azt hiszem nem vétek az igazság ellen, ha azt állítom, hogy azokban a megszámlálhatatlan pohárköszöntőkben elvéve is alig akad mag. Igaz, hogy forma dat esse rei, de hát a formától is óvja az Isten a poétikát és a prozódia-t, egyaránt.

Például: egy derék vidéki város nagy-érdemű, — mondjuk — halhatatlan polgármestere fényes hivatali működésének negyedik évforduló napjához szerencsésen érkezett. A hívek, akik a polgármester ur bokros érdemeit néha a zöld, gyakran a fehér asztalnál észlelték, helyi érdekű nemzeti ünnepé varázsolják ezt a nagy napot. Megindul a „mozgalom“, lelkes barátok, kortár-

FERENCZ JÓZSEF KESERŰVIZ

AZ EGYEDÜL ELISMERT KELLEMEZŐ ISZÜ TERMÉSZETES HASHAJTÓSZER.

szeretettel és épp oly vendéglátással bánjak el, mint azokkal, akik jó szándékkal köszöntenek be házamba.

Azok az emberek, akik „a világszabadság” jelszava alatt arra törekedtek, hogy arató-sztrájkot idézzenek elő Magyarországon és így földönfutóvá tegyék a gazdát és a munkást egyaránt, semmiben sem különböznek attól a rablótól, aki lakásomba betörve lopni akar. És egyenesen nevétségnek találtam volna azt a kormányt, amelyik akár a legszebb tantétel kedvéért, az ilyenféle támadást csupa liberalizmusból megtorlás nélkül engedné, illetve nem tenne meg mindent az ellen, hogy az ilyen fajta támadás a magyar nemzet társadalmi békéjére akadálytalanul sujhasson a felre vezetett szegény nép kezével.

S így bármekkora tisztelője vagyok is a sajtószabadságnak, azt csak mint nemzeti intézményt foghatom fel s nemzetközi, károsító irányzatok istápolására nem engedem felhasználni a sajtószabadságot. Madách nagy költeményében gyönyörűen van megírva az, hogy a lovagkor, amikor megszületett, a szépek és a jók istápolására lett teremtve és idővel mégis odafejlődtek a viszonyok, hogy a zsarnokság eszközevé és a népfejlődésnek akadályává vált, épp úgy mint a világító torony, amelyik egy ideig jótévéje a szegény hajósnak, de idővel elaludván benne az irányító világosság, károsító szirtté változik át, amelyen rombolást és halált talál a fáradt hajós. Így van ez az emberiség történetében minden intézménynél és éppen ezért a gyakorlati politikusnak az a kötelessége, hogy az intézményeket mindig a jelen kornak gyakorlati igényeihez idomítsa.

Igy kell nézni a sajtószabadságot is. Nem szabad annak hatalmához hozzányulni, ameddig eredeti hivatását, a nemzeti génusz hatalmassá tételét szolgálja. De igenis falak közé kell szorítani akkor, amikor eredeti hivatásától eltérőleg a nemzeti állam egy-

sége, a magyar társadalom békéje és a nemzeti génusz fejlődése ellen tör, nemzetközi rabló czélatokkal.

Politikai hírek.

A képviselőház f. hó 14-dikén megkezdte az 1906. évi költségvetés tárgyalását. A tárgyalás ideje alatt délelőtt 10 órától délután 3 óráig lesznek ülések. Eljutottunk tehát annak a belátásához, hogy a mostani házzsabályokkal még olyankor sem lehet dolgozni, mikor a kormánynak nincs ellenzéke.

A horvát egyezmény. Azelőtt a horvát képviselők mind tudtak magyarul; ma csak egy tud közülök. A nevüket azelőtt magyarul irták be a képviselők névjegyzékébe; ma horvátul írják. Azelőtt a képviselőházban magyar nyelven esküdtek; ma horvátul esküsznek. Azelőtt magyar ember is lehetett Horvátországban hivatalnok; ma csak horvát lehet. Az államvasut azelőtt magyar volt; most horvát lesz. A 140 ezer horvátországi magyarnak azelőtt volt magyar iskolája; ezentúl csak horvát iskolába járathatják gyermekeiket. És ráadásul az új egyezmény szerint, melyet f. hó 12-dikén egyhangulag megszavazott a képviselőház, fizetünk évente hét millióval többet az eddiginél Horvátországnak.

Hihetetlen. A „Nap” cz. függetlenségi lapban olvassuk a következőket: „A ki nem csupán a bécsi lapokat olvassa, annak sejtelve sincsen arról az örömről, amely ezidő szerint az osztrák keblekben a magyar politikai események láttára őrzöng. Az arcokat kell látni! Osztrák miniszterek, politikusok és főhivatalnokok augurok módjára összenéznek, ha Wekerle-kormányról van szó és jelentősen így szólnak: „Hát most meg van a nemzeti kormány, a mely után annyira áhitoztak!... Hát mivel különbömb ez a Fejérváryénál? No, de jön ez

még másképpen is...” Egy előkelő osztrák személyiséggel beszéltem, — olyan férfival, a kinek módjában áll a vezető egyéniségeket és cselszövésük rugóit ismerni. Keserűen panaszkodtam, minő rettenetes a kiábrándulás Magyarországon a politikai csalódások nyomán. Az illető ur elmosolyodott és fejét csóválgatva így szólt: „Hát mondja kérem, a magyarok csakugyan azt hitték, hogy a Wekerle-kormány nemzeti diadalt jelent? I... Én edes istenem, minő naivitás! Tisztelt uram, a helyzet ez: a koalíciónak minderről le kellett mondania, a mi a saját programja volt és vállalkoznia mindenre, a mi az ugynevezett darabontok programja volt. Le kellett mondaniok a magyar vezényszóráról, nemzeti hadseregéről, külön vámtérületről, minden nemzeti aspirációról és ezt a szót: önállóság, többé nem szabad kibocsátani ajkukon. De ez csak egyik fele kötelezettségüknek. A másik fele abból áll, hogy törvényes formát adnak a darabontok programjának! A sajtót meg kell fékezni. Ugy ahogyan a Fejérváry-kormány akarta. De most már törvényes formában a nagy, a dicső, a nemzeti Wekerle-kormány segédmevel! Hát mi más értelme lehet, hogy az alkotmányos kormány — hiszen el is dicsekedett vele s önök ünnepelték érte! — visszavonja a törvénytelen kormány rendeleteit, de azután ugyanaz a törvényes kormány, — tehát már alkotmányos mezben — kibocsátja ugyanezeket a rendeleteket, csak hogy még súlyosabb kiadásban. Wekerle végrehajtója Fejérváry rendeleteinek.” Ez a bécsi tudósítás rettenetes gyanút olt a szívrünkbe. Borzasztó perspektíva nyílik meg előttünk és az az érzésünk, mintha Bécs sohase uralkodott volna inkább a magyar politikában, mint jelenleg. A negyvennyolcas gondolat igaz hivein áll, hogy Kossuth Lajos eszményét megóvják az árulással szemben.”

Uj iskola.

— Ismerteti L. I. —

II.

Már egy nap rövid képe mutatja nemcsak a testi nevelésben követett elveket, de bepillantást enged a nevelés egész szellemébe. A testi nevelés itt nem külön disciplina. Nem tornaórákat ékelnek a lezkeórák közé, pl. hetenkint két órát, s nem játék-délutánokkal igyekeznek a testi nevelésben pótolni azt, a mit a tornaórákkal elérni nem sikerült. Itt az egész élet olyan, hogy a testi és szellemi nevelést egyaránt szolgálja.

A torna-tanítás mai gyakorlata Pestalozzi téves elveire vezethető vissza. A rendszeresség, mely Pestalozzit jellemzi egyéb téren, itt is abszurdumokra vezet. „Ide vezet módszeres dolgokban mindenkor valamely elv egyoldalú keresztülvitele”. (Wiget, Pestalozzi u. Herbart, Jahrbuch f. w. Päd. XXVII. 292.) Az ő programja szerint ugyanis meg kellett állapítani: micsoda mozgásokat végezhetnek testem minden egyes tagjának minden

sak, elvtársak, hívek, tisztelők, nagyrabecslők és rokonok rendkívüli értekezletre hívják egybe a hálás jelenkort. Hosszas és egybehangzó vita után megindítják a gyűjtést, a befolyt pénzből a község nagyjéremű férfiát olajba, eczetbe életnagyságban lefestetik, bankettet rendeznek, amelyen érdemeinek némi halvány elismerésül monogrammal és felirattal ellátott ezüst billikomot nyujtanak át a nagy férfunak. És a nagy férfi, a helyett, hogy hamarosan, őszintén azt felelné az üdvözlő pohárköszöntőre, hogy e billikom neki minő kedves emlék leszén és hogy minő áhittattal fog ő abból naponként, esetleg óránként kvaterkázni, avagy azt felelné, hogy az értékes ezüst emléket a bizalom zálogának fogja tekinteni, e helyett a szegény kinttettett hebeg, akadozik. Keresi a formát, a költőies cziradát, a nem mindennapit. Elmondja, hogy: „Vannak pillanatok az emberi életben, amidőn egy pillanatnak boldogsága fölér egy emberélet összes gyönyöreivel”. Aztán egy hebegéssel párosult fordulattal szent fogadalmat tesz arra, hogy

ez az ezüst billikom lesz az ő életének legszébb napja.” Erre aztán a cigány tust huz, a szónokat pedig számosan üdvözlök. És ennek az élvezetek az ára teritekenként 3 korona bor nélkül.

Hódolattal kalapot emelek minden szónok előtt és tiszteletet érzek mindenki iránt, akinek szíve és esze egymást egy tiszta harmóniában kiegészíti és aki e harmóniából fakadt érzésének annak idején és a maga helyén még kis igényekkel elfogadható formában is tud kifejezést adni. De minden névnapkor, disznótorkor, bali szün-órakor megragadni az alkalmat, ez az, a mi visszás dolog és a mit delendam esse censeo. Az alkalom csak tolvajt szül, de nem egyszersmind szónokot is. Aztán meg nem is teszünk jót azzal, a kit a másoknak okozott alkalmatlanság árán nevétségés frázisokkal éltünk. Kérem, a nevétségesség öl és nem élte.

Azért, uraim, én poharamat emelem azon tisztelt polgártársaimért, a kik a mások életéért csak nagy ritkán szoktak poharat emelni.

SÁMSON JAKAB

Telefon 423.

ur szabó

Telefon 423.

KOLOZSVÁRT, Egyetem-u. 2.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát

honi, angol, scoth és francia különlegességekben

FÉRFI RUHÁK a legmodernebb szabászat alkalmazásával, saját műhelyében készítettnek. 12 49-105

gyors és pontos kiszolgálás! gyors és pontos kiszolgálás

egy izületével? Azután ezeket a mozgásokat kell kombinálni. Nem! nem ez való az ifjúnak, hanem játék és sport. „Az ifjúságnak a mozgó játékokat és sportot megtiltani, vagy mechanikus tornával pótolni akarni annyi, mint a testi fejlődés legjobb és legtermészetesebb eszközeit megvetni“. Másrészt nem szabad a sport tulságait sem ápolni. Reddie hangsúlyozza, hogy a modern sport is reformra szorul. Az „athletic mania“, mely egy időben hasznos volt, megtette kötelességét, most már elég, mehet! Erkölcsei használatát, modern eredményei: hiuság és brutális erő.

A modern reformiskola mindkét végletet száműzi a maga gyakorlatából, s beállítja a testi nevelés eszközeit közé a testi munkát a maga kimondhatatlan erkölcsi előnyeivel. A munka a testi és szellemi erő, az erkölcs és a jellemerő fejlesztője. A munka nem túlterhelő, a munka erősítő és edző. „Végre kezdik belátni a pszichiatriában és neurologiában — mondja Forel, — hogy nem a még oly jelentékeny harmonikus munka az, mely túlterhel és „idegesség“ tesz, hanem az egyelőtlen munka kombinálva az alkohollal, éjtszakázással, a nemi kicsapongással és öröklött terheltséggel. Sőt mindenkor sikerrel alkalmaztuk a testi és szellemi munkát, mint gyógyító eszközt különböző ideges állapotokban és psychosékbau.“

A modern reformiskola tehát e tekintetben helyes úton jár.

De a baj itt éppen az, hogy oly kedvező feltételek, melyeket ez az iskola a testi és a szellemi fejlődés számára nyújt, nincsenek meg az élet minden viszonyai között, s ily kedvező feltételeket teremteni nincs is mindenkinél hatalmában.

A modern reformiskolákban egy-egy tanuló ellátása igen drága. Az École des Rochesban a pensio ára 2250 frank, a 13 éven felüli tanulókra úzve pedig 2500 frank. Ehhez hasonló az angol és német intézetek tápdija. Demolins erre nézve azt írja: „A szülőknek, kik az ellátásnak ezt az árát túlságosan magasnak találják, ezt felelem: A magam részéről is hasonló megfontolásra lévén szükségem, igazolhatom, hogy az ily fajta iskola előnyei csak ezen ár mellett nyújthatók. A kaszárnya rendszerű iskolák látszólag gazdaságosabbak, de a gyermek az áldozat.“

Azt lehet mondani továbbá, hogy az ember egy dologgal tartozik a fiának, de ezzel föltétlenül és lelkismeretesen, s ez: a lehető legjobb nevelés, mely leginkább alkalmazkodik a való élet szükségleteihez.“

Am Demolins megjegyzései alapján méltán azt mondhatja mindenki, hogy az iskola így a gazdagok iskolája. Nehány jómódu ember nevelheti e szerint észszerűen a gyermekét, az emberiség nagy tömege azonban nem.

Erre én azt válaszolom, hogy bizony ezzel a dologgal is úgy vagyunk, mint az egészséggel. A szegény ember éppen szegénysége miatt tönkre megy, elpusztul, mert gyógyítása rengeteg pénzösszegbe kerülne. A gazdag megmenthető. A szegény betegnek hiába rendel az orvos jó táplálékot, mindennap beefsteakot s meleg éghajlatot. Ezek az életfeltételek bizonyosan megmentenék. De éppen ezek az életfeltételek hiányoznak.

Arra kell tehát törekedni, hogy ezek az életfeltételek mindenki számára meglegyenek. A gazdasági viszonyok olyan átalakítására van szükség, hogy minden ember egészséges életfeltételek mellett élhessen és fejlődhessen.

Ha az otthon ezeket a feltételeket meg nem adja, meg kell adnia a közösségnek: a községnek vagy az államnak. Már is történtek egyes lépések ez ideál felé. A népoktatás és népművelés feladatát ma már nem találjuk kimerítettnek, ha kimondjuk az iskolakötelezettséget, állítunk népiskolákat, s megtanítjuk a gyermekeket írni és olvasni. A nép iskola kibővül a napközi otthonnal, elvállalja a gyermekek gondozását egész napra, gondoskodik fürdetésükről (iskolai fürdők), ellátja őket ebéddel, ellátja őket tanzserekekkel, gondoskodik ruházatukról (pl. téli ruhák), sőt gondoskodik szünidejükről is (szünidei gyermektelep).

Már csak egy lépéssel kell tovább menni, azaz: mindezeket a dolgokat általánosítani, s szervezni. Ekkor könnyen kiterjeszhető a modern reformiskolák új iránya a népoktatásra is. Ha a tanító egész nap együtt van tanítványaival, akkor könnyen keresztülviheti a nevelésben azokat az elveket, melyek ebben az új iskolákban uralkodnak.

Vegyes hírek.

— **Lapunk mai száma 6 oldalon jelenik meg.**

— **Olvasóinkat kérjük, legyenek szivesek előfizetéseik megújításával és érdekes vidéki hírek beküldésével bennünket támogatni.**

— **Dr. Bartók György** az erdélyi ref. egyházkerület püspöke, ki az utóbbi időben ismételtlen gyengélkedett, családjával néhány heti üdülésre Tusnádfürdőre utazik e hó 16-án. Szívöböl kívánjuk, hogy teljes egészségben térjen vissza.

— **Eljegyzés.** Beczö Gyula, a Bethlen-kollégium helyettes tanára eljegyezte Will Margitot, Will Károly nyugalmazott postafelügyelő kedves leányát. Gratulálunk. — Várpalotai Fodor Bisztritsány Pali eljegyezte nagykaszoni Bodó Nusikát Kolozvárt, 1906. július 14-én. Gratulálunk.

— **Színészet Nagyenyeden.** Miklósi Gábor színigazgató társulata f. é. szeptember elején megkezdte négy hétre tervezett szereplését városunkban.

— **Fedák Sári Marosujváron.** Fedák Sári szümművésznő, édes anyja Fedák Istvánné, dr. Janovics Jenő kolozvári színigazgató és Jakobi Viktor társaságában múlt vasárnap Marosujvárra érkezett és rövid néhány órai ott tartózkodás után Kolozvára visszautazott. Délben 12 ó. 10 p. és 13 mp-kor robogott be Fedák Sári tulipános fehér automobilja merész kanyarulattal a kincstári vendéglő udvarára. Fedák Sári kíséretével leszállván automobiljáról, bájos mosolyal köszöntö meg a hódolatteljes üdvözléseket; majd a fürdőbe ment.

— **A sertészárlat véget ér** f. hó 19-én, ha addig újabb betegedés nem történik. A sertészárlat ideje alatt a sertés ára meg lehetőségen lehanyatlott; de a sertésárak

ban a hanyatlást egyáltalán nem tapasztaltuk.

— **Az óvoda-építő** bizottság kitűzte az új óvoda-épület helyét az Ambrus-féle telken nyolcz méterrel beljebb az utcavonalnál. A vállalkozó azt ígérte, hogy f. hó 19-én az alapozáshoz hozzáfog s f. é november 1-re átadja az új épületet.

— **Értesítés és kérelem.** A nagyenyedi ev. ref. egyházközség presbiteriuma f. év január hó 13-án és márczius hó 1-én tartott üléseiben elhatározta, hogy mintegy 6000 (hatezer) korona költséggel egy 14—15 métermázsas sulyu diszharangot szerez be a hívek adakozásából. Az ez ügyben kiküldött bizottság erre a célra ezennel aláírási ivateket bocsát ki. Az aláírt összeg fizethető azonnal avagy két év alatt tetszés szerinti részletekben az egyházközségi pénztáros kezéhez. A mai napig a fenti célra a következő adományok folytak be, illetőleg jegyeztettek elő: Néhai b. e. Vajna István hagyományára 461 kor., néhai b. e. Décei Károly hagyományára 1350 kor., Bálint János szövőgyáros és neje Györbirő Berta adományára 500 kor., Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár 250 kor., Gáspár János egyh. főgondnok 100 kor., dr. Garda Kálmán ügyvéd 100 kor., dr. Müller Jenő ügyvéd 100 kor., Szilágyi Farkas lelkész 100 kor., Málnási Lajos énekvezér és testvére Málnási Domokos vármegyei árvaszéki közgyám 100 kor., Grohman Károly nyug. kiseddóvó 50 kor., özv. Bence Mihályné 20 kor., özv. Rác Györgyné 10 kor., özv. Asztalos Jánosné 10 kor., Jancsó Sándor lelkész 10 kor., összesen 3161 korona. Atyafiságos szeretettel kérjük anyaszentegyházunk buzgó híveinek és nemes Nagyenyed város t. közönségének áldozatkészségét. Kegyes adományokat — kérésünkre — e lap t. szerkesztősége is közvetít. F. év és hó 12-én tartott bizottsági ülés megbízásából: Szilágyi Farkas, elnök. Molnár Károly, jegyző.

— **Tolvajszövetkezet.** Bogovics Jakab, a Két Hattyu szálló bérlőjének néhány cselédje szövetkeztek, hogy gazdájukat kézenkőzőn némi apróságoktól megkönnyebbitsék. Összeszedtek tolut, kést, kanalat (persze ezüstöt), ágyneműt, poharakat, tányérokat stb. Jelentés alapján a rendőrség rögtön kezett az orgazdára, kit Moldován Jánosné Szabó Vera, Bogovics cselédjének édes anyja személyében kapott meg. A lopott holmik megkerültek; az ügy a bíróság előtt van.

— **A Föld körül** címmel gyönyörű illusztrált munka jelenik meg dr. Gáspár Ferenc tollából Singer és Wolfner kiadásában hat kötetben. A mű füzetekben is kapható. Egy füzet ára 60 fillér.

— **Bezárt óvodák.** A marosujvári óvodák, a járványos gyermekbetegségekre való tekintetből két hétre bezártak.

— **A marosujvári Erzsébet-egyesület** saját jótékony céljaira e hó 14-én a ligetben hangverseny és színelőadással egybekötött táncvizalmat rendezett.

— **A szabadkai jó hírnevű tamburások** e hó 18-án Marosujvárra érkeznek és ott a kincstári vendéglőben fognak több estén hangversenyezni.

KÉSZ NEMZETI SZINÜ ZÁS ZLÓK
ruddal, lándzsával, rojttal és bojttal felszerelve legelőnyösebb árban
Tángerl József cég üzletében
NAGYENYEDEN szerezhető be.

— **Vizaknai színészet.** Folyó hó 14-dikén kezd Miklósy Gabor jónevű színigazgató jól szervezett 42 tagból álló szintársulatával egy óra terjedő színi idényét a vizaknai furdóben újonnan épített saját színházban, melyet „Miklósy színház” keresztelt hírneves atyjának emlékére, kinek 1873—4. évben volt egy kőszínháza, mely szinte a „Miklósy színház” nevet viselte. A társulat jelesebb erői, az igazgató-páron kívül: Révész Helén, Aranyosi Bella, Fehérvári Etuska, Pap Erzsébet, Koháry Mariska, Erdélyi Margit, Máthé Irén, Horváth Irén, Inke Rezső, Szerdahelyi Kálmán, Csajághy Ferencz, Fekete Pál, ifj. Gáspár Jenő, Pintér Lajos, Miklósy Aladár stb. Dr. Gombosné Miklósy Ilona a kolozsvári nemzeti színház volt első drámai művésznője, mint állandó vendég minden városban egy pár fellépésével élénkíti az ugys változatos műsort.

Nyilt-tér.*

Fischer et Comp. Nagyenyed Baumschule. Telegramm-Adresse: Baumschule.

Az „Alsófehér” 60. számában az előírt czég a fenti czim alatt, német feliratu levelező-lapok szétküldése miatt, egy teljesen szükségtelen, nem érdemlett támadásnak lett kitéve.

A támadásra az alábbiakban felelhetünk: 1. A czég állandó vevőkörrel rendelkezik minden országban, melyek Magyarország körül fekszenek, éppen ezért mindenféle nyomtatványait 3 nyelven küldi szét, a mi egy kiviteli czégnek nemcsak feltétlen joga, de kötelessége is.

2. Magyar vevőinknek csak tisztán magyar nyomtatványokat és árjegyzékeket küldünk, külön magyar hivatalnokot, alkalmazottakat tartunk és csakis véletlen hibája lehet valamelyik alkalmazottunknak, ha egy német feliratu levelezőlapot magyar megrendelőhöz küldött. De kételkedünk, hogy ez egyáltalán megtörtént volna.

3. Az Ausztriához való hasonlítást a tényekkel való ismeretlenség, vagy pedig tudatos roszakarat hozhatta létre, mivel a a czég tulajdonosai magyarok, egyik a három közül német birodalmi alattvaló.

4. A czikkirő urat és mindenkit, aki ez úgy iránt érdeklődik, felkérjük Tövis-utca

* Ezen rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget szerkesztőség.

21. sz. alatti irodánkba elfáradni, hogy a fennebbirtakról bármikor személyesen is meggyőződést szerezzenek.

5. További felvilágosítás végett még csak annyit jegyezhetünk meg, hogy „a teljesen ismeretlen czég Nagyenyeden” naponkint átlagosan 60 magyar munkásnak ad kenyeret és magyar földön magyar kézzel termelt áruit legnagyobbreszt külföldre is szállítja.

Minden törekvésünk eddig is az volt, de ezután is az lesz, hogy a magyar névnek, magyar kertésznek az ország határán túl is becsületet és nevet szerezzünk.

A jogtalan támadásokat tehát visszautasítjuk s így a czikk szerzőinek csak annyit felelünk, hogy szégyeljük őket magukat.

Nagyenyeden, 1906. július hó 14-én.

Fischer és Társa, faskolák
Nagyenyed.

Császárfürdő Budapest.

Nyári és téli gyógyhely, a magyar Irgalmasrend tulajdona. Elsőrangú kénes hévvizű gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő, kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márványfürdők; hőleg-, szén-savas- és villamosviz-fürdők. Ivó- és belégzési kúra. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés, jutányos árak.

Prospektust ingyen és bérmentve küld

140 3—10

az igazgatóság

HITEL-LEVELEKET

minden külföldi városra, gyógy- és üdülőhelyre legelőnyösebb feltételek mellett kiállít a

Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Budapest.

Az intézet a banküzletet és VAGYON-KEZELÉST illető minden felvilágosítást készséggel nyújt.

136 3—4

SZERKESZTŐSÉG:

Dr. Garda Kálmán, Török Bertalan, Dr. Varró László.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár részv.-társ.

FOGORVOS PERL JÓZSEF American Dentist

Nagyenyedre érkezett. Rendel a „Két Hattyu” szállodában 7. szám alatt d. e. 9—12-ig, d. u. 2—5-ig.

Itt tartózkodik néhány napig.

166 1—?

HIRDETÉSEKET

legjutányosabban vesz fel kiadóhivatalunk.

Sz. 3346—1906. tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A nagyenyedi kir. járásbírósa mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár végrehajtatonak Kréz Mihálla és társ. végrehajtást szenvedők elleni ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 100 kor. tőke, ennek 1899. évi június hó 15-től járó 8% kamatai és 126 kor. költség kielégítése végett, az 1881. LX. t.-cz. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében a gyulafehérvári kir. törvényszék területén és a nagyenyedi kir. járásbírósa kerületében levő, Kréz Mihállának az alsógáldi I. R. 45 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 70/2, 70/3 hr. sz. belsőségre 376 kor., Pásty Dávid és kiskoru Pásty Mária a Filimonának az alsógáldi I. R. 807 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 577a/1 hr. sz. szántójára 146 kor., Kréz Számflóra és Pámfir kiskoruknak az alsógáldi I. R. 955 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 731a/1 hr. sz. szántójukra 84 kor., Udrea Gerászimnak az alsógáldi I. R. 164 sz. tjkvben A + 13 r. sz. 1720/1 hr. sz. szántójára 144 kor., Nekreála Mitrunak az alsógáldi I. R. 905 sz. tjkvben A + 1 r. sz. 1733a/1 hr. sz. szántójára 144 kor., Triff Petrunak az alsógáldi I. R. 291 sz. tjkvben A + 5 r. sz. 2428b/1 hr. sz. szántójára 188 kor., összesen 1077 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltetik.

A fenn megjelölt ingatlanok az 1906. évi augusztus hó 25-ik napjának d. e. 9 órakor Alsógáld község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a kikiáltási áron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók, végrehajtató kivételével tartoznak az ingatlanok becsértékének 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §. szerinti óvadékképes értékpapirban, a kiküldött kezéhez letenni, avagy annak a kir. járásbírósnál, bírói letétbe történő elhelyezéséről nyert letéti elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbírósa, mint tkvi hatóságtól.

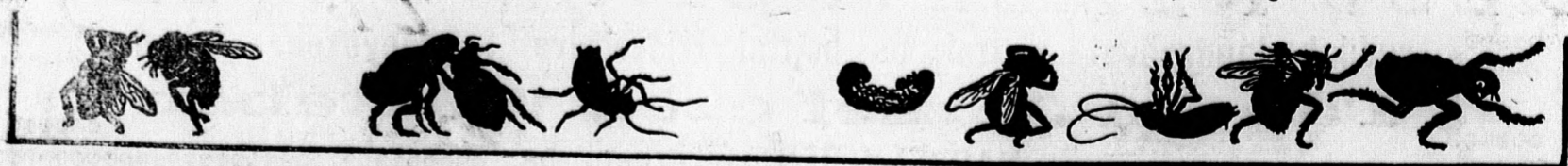
Nagyenyeden, 1906. évi június hó 11-én.

167 1—1

Vincenti,
kir. jbró.

Zacherlin
nagyszerűen használ mint,
légbízósabb rovarirtó.
Csakis üvegekben vásároljuk!

Nagyenyed: Bisztritsány Lajos, Cirner J. József, Fenichel László, Fesztinger A. Dávid, ifj. László Károly, Winkler János, Fogyasztási szövetkezet. — Abrudhánya: Molnár Árpád, Skalongya József. — Balázsfalva: V. Popp. Schiessl Károly, Schuller Lajos, Sónberger Salamon, Naftali Vilmos, „Consum” kereskedelmi r.-t. — Gyulafehérvár: Fingerhut Jakab, Fröhlich Gyula, Jakabfy Albert, ifj. Misselbacher J. B., Petri J. W., Schlesinger Testvérek. — Marosujvár: Filla Ede, Virág Tamás, Fesztinger A. Dávid. 5—10

606—1906 v. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi királyi járásbírósnak 1900. évi Sp. 897/3 sz. végzése következtében dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt a Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár javára Florea Niculajné és t. ellen 3000 kor. s jár. erejéig 1901 évi július hó 5-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 1910 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: Florea Niculajné és Florea Jónánál ökrök, tőhenek, juhok 1560 kor. becsértékben; Nesztor Juonnál 1 tehén, 1 ló, juhok 350 kor. becsértékben nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 997/12 sz. végzése folytán 3000 kor. tőkekövetelés, ennek 1897. évi október hó 6. napjától járó 8% kamatai, bíróság már megállapított költségek erejéig, Intregáldon az előjáróság házában leendő eszközésére az 1906. július hó 26-ik napjának délelőtt 11 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók

ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108 §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna ezen, árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1906. évi július hó 8-án

Gajzágó Simon,

kir. bir. végrehajtó.

168 1—1

607/1906. végreh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1905. évi V. 997/11. sz. végzése következtében dr. Müller Jenő ügyvéd által képviselt Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár javára Nesztor József és t. ellen 3000 kor. s járulékaik erejéig 1906. évi május hó 1-én fogatosított kielégítési végrehaj-

tás útján lefoglalt és 2080 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: Neszter Józsefnél tulkok, lovak, tehenek, juhok nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. bíróság 1905. évi V. 997/13 sz. végzése folytán 3000 korona tőkekövetelés, ennek 1901. évi július hó 6. napjától járó 8% kamatai, bíróság már megállapított költségek erejéig, Intregáldon az előjáróság házában leendő eszközésére 1906. július 26-ik napjának d. e. 9 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is, el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Nagyenyeden, 1906. évi július hó 8. napján.

Gajzágó Simon,

kir. bir. végrehajtó

169 1—1

Nagyenyedi kisegítő takarékpénztár r.-t.

Alaptőke: 300.000 kor. Tartalékalap: 157.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jöhiteles pénzüzetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapirokat.
Letétbe elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.
Időben kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltókat az összeg nagysága szerint 5 $\frac{1}{2}$ %, 6, 6 $\frac{1}{2}$ % mellett, kereskedelmi váltókat pedig 6% mellett számítol le.
Betétet 4 $\frac{1}{2}$ kamattal fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.

19 56—104

NAGY JENŐ

szájpad nélküli műfog-spezialista
KOLOZSVÁRT, Wesselényi M.-u. 6. sz.

Készít szájpadnélküli természetűen szilárdan álló fogakat
16 koronáért. 53—104

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárúgyár részv.-társaság Nagyenyed.

Dobozárúgyár. Könyomda. Litografiai és vonalzó műintézet.

Mindennemű **DOBOZÁRUT** (Cartonnage) u. m. egyszerű és hajlitott dobozokat gyógyszerészek, cukrászok, kereskedők és gyárosok részére kisebb árucikkek jutányos és czélszerű csomagolá ára olcsó áron szállit.

Műveket, folyóiratokat, hirdapokat, körleveleket, képes árjegyzékeket, levélpapírokat, falragaszokat, meghívókat, s mindennemű kereskedelmi és ipari nyomtatványokat, póstacsomagzímkeket, peccéjegyeket, czímkeket, ragjelvényeket, porkapszulákat, papirzacskókat, kötőzópapírokat és mindennemű gyógyszerészeti nyomtatványokat készít könyv- és könyomdai, valamint dombornyomásban, olcsó árban, szép és izléses kiállításban.

Csak SICULIA névvel ellátott üvegek valódiak.
161 17-20 A MÁLNÁSI

„SICULIA”

FORRÁS-VIZ
a sós savanyúvizek királya.

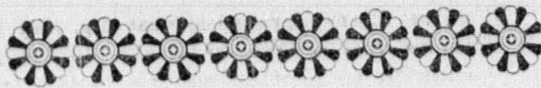
Sziklarétegeken át furt
ártézi forrás.

A gyomorégést rögtön megszünteti. Páratlan étvágygerjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyaghurutos bántalmak ellen Korányi, Kéthly, Tauszk, Riegler, Nuriésán József tanár urak szakvéleményei a MÁLNÁSI „SICULIA” forrást a kontinens legdúsabb természetes alkalikus sós savanyúvizeinek mitősítik.

Magyarországi főraktár:

BRÁZAY KÁLMÁN
BUDAPEST, József-körút 37.

Kapható minden gyógyszerárban, drogeria és fűszerkereskedésben.

Első Alföldi Cognacgyár Részvénytársaság és Szeszfinomítógyár
KECSKEMÉTEN.

Ajánlja:

Baraczk-pálinka
Baraczk-cognac
Baraczk-crème

Kecskeméti keserü
Kecskeméti gyomorkeserü
Kecskeméti gyógykeserü

Tulipán-likőr, Tulipán-cognac,
Jéglikőr, 48-as likőr,

Porth-Arthur-keserü Influenza elleni likőr
Porth-Royal-rum Cake-Walke likőr
Kecskeméti vidító Malakoff és Mogador
különlegességeit. 17-40

Vezérképviselő: SZIGETI SAMU, TORDA.

Kapható mindenütt!

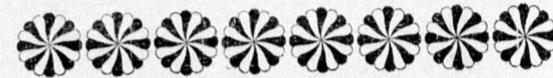
BALLA BÉLA

első rangú előnyösen ismert friss hús- és finom hentesárú különlegességek üzletében zsir szalonna nagyban és kicsinyben található.

HÚSÁRAK:

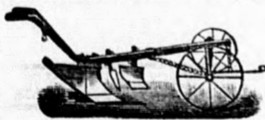
Marhahús 1 kg. 1.28, 1.36, 1.44 fill.
Borjuhús „ 1.12, 1.36, 1.44 fill.
Sertéshús „ 1.36, 1.60 fill.
Juhús „ 96 fillér.

FIGYELMES ÉS HIÁNYTALAN KISZOLGÁLÁS!
8 56-105

Hegyi János
műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN.

Elvállalok mindennemű épület, mű- és géplakatos munkákat, u. m. vasrácsok, vasajtók, épületvasalások javítását és újbóli készítését, továbbá villanycsengők, telefon és villámhárítók szakszerű szerelését. Varró gépek és kerékpárok javítását a gyári árban való újonnan beszerzését, vegre mindennemű gőzeséplők, motorok, szivattyúk és szivattyuskutak, gazdasági gépek és eszközök pontos és figyelmes javítását és ezeknek szintén gyári árakban való beszerzését. — Ajánlom a gazdaközönségnek saját műhelyemben összeállított elpusztíthatatlan acélfejű ekéimet és vasboronáimat, melyeket jótállás mellett felelősséggel adok el, nem teszőket kieserélek, vagy kívánság szerint átalakítok. — Egyben értesítem a n. é. közönséget, hogy április hó 24-étől lakásom és műhelyemet Tüvis-utca 19. szám alá helyeztem át. Szakmamba vágó költségvetéssel díjtalanul szolgálak. Beesés pártfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

43 13-26

műlakatos és gépjavitó műhelye

A modern optika követelményének legjobban megfelelő

LÁTCSÖVEK

utazási, táborig, színházi és vadászszolgálatra

Goerz és Perlex triéder binoklik

jutányos áron, csekély havi

részletfizetésre!

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

AUFRECHT ÉS GOLDSCHMIED

optikai osztálya

Budapest, VI., Andrassy-út 17.

Kitűnő minőségű és legmagasabb szilárdságú Portland-Cementet ajánl olcsó áron a

113 28-50

Brassói Portland-Cement-

gyár, Brassóban. Nagyenyeden kapható Klemm Pál úrnál Szentkirály-utca 128. sz.

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráru gyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyeden.